

Emlékeztető

a 2017. november 13-án Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatalában történt megbeszélésről a Városfejlesztési Főpolgármester-helyettes és a Levegő Munkacsoport Szakértői Testületének tagjai között

Résztevők:

Főváros Önkormányzat: Szenczey Balázs főpolgármester-helyettes, Sidó Szabolcs főosztályvezető, Radnóczy Péter, csoportvezető

Levegő Munkacsoport: Bulkai Dénes, Bulla Miklós, Fleischer Tamás, Lontay Zoltán, Lukács András, Mészáros Péter, Náray-Szabó Gábor, Nékám Kristóf, 'Sigmond György, Záray Gyula.

A beszélgetés moderátora – a Szakértő Testület felkérésére – Lukács András volt.

- 1) Miután **Szenczey Balázs** üdvözölte a megjelenteket ezen a „nem első és nem is utolsó” találkozón, **Lukács András** ismertette a találkozó létrejöttének előzményeit és átadta a szót **Nékám Kristófnak**, aki a tavalyi találkozón nem kapott szót, mert kifutottunk az időből:
 - a) A parlagfű azonosítása és mentesítése országosan nem megoldott probléma, de talán Budapesten, ahol a turizmus és a sűrű lakosság miatt átlag feletti az érzékenység, megoldható lenne. Ennek kiindulópontja egy kockázatelemzés lenne
 - i) az allergén fajták és helyek lokalizálására,
 - ii) a levegőszennyezéssel együtt fellépő fokozott allergia hatások kiszűrésére,
 - iii) az allergia elleni gyógyszerek értékesítésének mennyiségi és időbeli eloszlásának meghatározására,
 - iv) a kiemelten fontos helyszínek (pl. Gellérthegy, Margitsziget, Belváros) és időszakok meghatározására és
 - v) a mentesítés költségeinek becslésére.
 - b) Allergiaszegény szállodák és élelmiszerek megjelölése.
 - i) **Szenczey Balázs:** Van erre példa valahol?
 - ii) **Nékám Kristóf:** Igen, mediterrán országokban több szálloda hirdeti így magát és Magyarországon is van olyan szakember gárda, aki ilyen minősítést el tud végezni.
 - c) A városnéző buszok szennyezőanyag-kibocsátása kritikán aluli. Tervez a főváros valamilyen intézkedést ez ügyben?
 - i) **Szenczey Balázs:** Igen, a városnéző buszokra elkészült új koncessziós kiírásban a szolgáltatás minősége szempontjai között szerepel a levegőtisztaság védelme.
 - d) Fontos lenne a lakosság bevonása az őket érintő közlekedési intézkedések előkészítésébe. Néhány Gellérthegy-környéki példa:
 - i) A Móricz Zsigmond körtéren a Karinthy Frigyes út torkolatában elhelyezett beton virágládák és a bennük található dús növényzet akadályozza, hogy a gyalogosok észrevegyék az ott visszakanyarodó járműveket, illetve a járművek vezetőit, hogy észrevegyék az eléjük lépő gyalogosokat.

- ii) A Minerva út és Kelenhegyi út kereszteződését nem szabályozza elsőbbségadást kötelező tábla, ezért gyakoriak a balesetek és a levegőt szennyező felesleges várakozások.
 - iii) A Somlói út egyik éles kanyarulata nem teszi lehetővé, hogy két szembejövő busz elkerülje egymást. A kanyar levágásával ezt ki lehetne küszöbölni.
 - iv) **Szeneczey Balázs** kérte mindhárom fenti példa kerüljön az emlékeztetőbe, hogy intézkedhessen.
 - v) **Sidó Szabolcs** jelezte, hogy a lakossági véleményeket ma is figyelembe veszik számos észrevétel és javaslat érkezik az önkormányzathoz (akár közvetlenül, akár a járókelő.hu portálon át), amelyeket feldolgoznak és hasznosítanak.
 - vi) **Lukács András** kérte, hogy ezeket a csatornákat jobban reklámozzák, hogy többen vehessék igénybe, és felajánlotta, hogy a Levegő Munkacsoport is népszerűsíti ezeket a lehetőségeket, ezért kérjük a pontos címeket.
- 2) **'Sigmund György** az előző téma kapcsán az iránt érdeklődött, mi az akadálya, hogy az illegális szemét- és avarégetés miatt és a parlagfűvel kapcsolatban az önkormányzatok éljenek törvény adta lehetőségeikkel? A parlagfűveszély felméréséhez javasolta a légi felvételeket helikopterrel vagy drónokkal.
- 3) Ezek után rátért a távfűtéssel kapcsolatos, részben már előre elküldött kérdéseire és javaslataira:
- a) A legolcsóbb távhő a hulladékhasznosítással előállított hő. A HUHA-1 5%-át adja a budapesti távhőszükségletnek, a tervezett HUHA-2 ezt duplájára emelhetné.
 - b) A jobb hőszigeteléssel megtakarított energiával megnövelt távhőszolgáltatási kapacitást ki kellene használni újabb fogyasztók hálózatra kötésére.
 - c) A jelenlegi sziget üzemeltetésű fűtőerőművek összekapcsolása lehetőséget biztosítana az optimalizálásra és a költségcsökkentésre.
 - d) Paks II nem csak a Modern Városok programban szereplő módon Szekszárdot, hanem Budapest 50%-át is el tudná látni távhővel, és ezzel jelentősen csökkentené a levegő-szennyezést és az üvegházhatású gázkibocsátást.
 - e) **Szeneczey Balázs** kérdezte van-e ilyen hosszú távvezetékéről üzemelő távfűtés. **'Sigmund György** beszámolt arról, hogy igen, Csehországban és Németországban is van 70, illetve 130 km hosszú távhővezeték, bár utóbbi több betáplálási ponttal rendelkezik. A Főtáv és Paks közötti 135 km-es vezeték is rentábilisnak ígérkezik egy nemrég készült tanulmány szerint.
 - f) Ma már egyes körzetekben akár minden 5. távfűtési rendszerre bekötött lakás erkélyén ott látható a klímaberendezés is, amelyek rossz hatékonysággal működnek magas villamosenergia-felhasználással. Debrecenben működött egy távfűtő rendszerre kapcsolódó hűtőrendszer, ami sokkal gazdaságosabb volt, mint az egyedi hűtés. Ennek feltétele az olcsó hőenergia. A debreceni rendszer a KÁT megszűnésével hagyományos hűtőberendezésekkel üzemel. Érdemes lenne Budapesten is bevezetni hasonló szolgáltatást. Az olcsó hőenergiát a szemétegető mű vagy akár a nukleáris távfűtés biztosíthatná.
 - g) Budapest ühg-kibocsátáscsökkentési felajánlása csak a távfűtés arányának növelésével teljesíthető!
 - h) **Szeneczey Balázs:** A főváros lehetőségei szerint fejleszti a távhőszolgáltatást.
 - i) A következő 3 évben 50 km távhővezeték épül. Később bizonyára még több.

- ii) HuHa-1 korszerűsítése előkészítés alatt van, HuHa-2 „csőben van”. Jelenleg a tüzelőanyagok összetétele és aránya: háztartási hulladék, RDF¹ és szennyvíziszap, valamint a helyszín (Csepel, Százhalombatta, Ócsai út. Csérytelep) körül folyik az egyeztetés.
- 4) **Fleischer Tamás** Budapest Környezeti Programjának májusi tervezetere készített észrevételei nem kerültek bele a Levegő Munkacsoport által júniusban elküldött véleménybe, ezért most kiemelt néhány fontosabb gondolatot:
- a) A program a környezetvédelmi törvényben (LIII/1995) előírt követelmények végrehajtására irányul. Ma már megkívánható lenne a komplex integrált megközelítés és a szakágazatokban megjelenő környezetvédelem – a hagyományos környezetvédelmi elemeken túlmenően.
 - b) A program „feléle igazodik, lefele előír” pontosabban a társágazatoknak oldalirányban is előírni akar. Célravezetőbb lenne a társosztályokkal való együttműködés.
 - c) A „feléle igazodási” szemlélet sem érvényesül maradéktalanul, mert az NKS-ben kitűzött (és hivatkozott) fő célok közül az életminőség javítása elsikkad, és csak a környezetszennyezés csökkentése és az erőforrások hatékonyabb felhasználása érvényesül a programban.
 - d) Nem indokolt egy önálló szakági jövőkép-alkotás. A környezeti (energetikai, közlekedési stb.) szakágazatoknak a főváros „Budapest 2030” dokumentumban rögzített jövőképét kellene a maguk eszközeivel szolgálniuk.
 - e) A célok és feladatok elszakadnak egymástól, nem látszik a kapcsolatot a kitűzött stratégiai célok és tennivalók között. Utóbbiak nem a célok, hanem a mindenkori beavatkozási területek (alosztályok, csoportok) beosztását követik, ezáltal óhatatlanul a meglévő gondolkodást tartósítják.
 - f) **Szeneczey Balázs** válaszában kifejtette, hogy a forrásallokációs rendszer torzítja a célok és feladatok összekapcsolásának lehetőségét. A pénzköltésnek figyelembe kell vennie az EU politikai csapásirányait. Erre példa, hogy Budapest jó minőségű ivóvizét elavult csőrendszerrel szállítja, azonban az EU csak a vízminőség javítására ad pénzt. Kreativitásra van szükség ahhoz, hogy a vízcsőrekonstrukciós igényt a Brüsszel által előírt vízminőségjavítási programba illesszék. Ennek ellenére a 2012-13-ban kidolgozott Budapest 2030 program elég rugalmas ahhoz, hogy tudja kezelni az időközben bekövetkezett változásokat.
- 5) **Lontay Zoltán** megkérdezte:
- a) Vannak-e tervek a távhőforrások zöldítésére, azaz a biomassza hasznosításra, mondjuk a HuHa-2-ben?
 - b) Hogyan kíván a Levegőminőségi Irányelve előírásainak megfelelni, ha nem lép fel az ajtó, ablak, gumicsizma és egyéb hulladékok háztartási tüzelése ellen?
 - c) Miért nem készült el egy év alatt a Távhő Cselekvési Terv?
 - d) Hogyan valósítható meg a november 8-án közzétett 8 pontos kormányhatározat a hulladékgazdálkodásról? Makay Martina szerint évente 1,8 millió tonna újra nem hasznosítható hulladék képződik. Ebből 400 ezret el lehet égetni a HuHa-2-ben, de mi történik a maradék 1,4 millióval? Betiltják a hulladékimportot? Ez EU szabályokba ütközik. Vagy esetleg minden maradék hulladékból tüzelőanyagot (RDF-et) gyártanak?

¹ Refuse Derived Fuel: másodlagos tüzelőanyag, amit a kevert települési hulladék illetve a szelektív hulladékgyűjtés maradék hulladékának kiválogatása után nyernek.

e) **Sidó Szabolcs** válaszában megjegyezte:

- i) A Főtáv intenzíven foglalkozik egy progresszív stratégia kidolgozásával biomassza hasznosításra és a kooperációs partnerek megkeresésével.
- ii) A Főtáv stratégiai tervei között szerepel a lakótelepi szigetfűtőművek összekapcsolása és a kisebb lakossági és egyéb fogyasztók felfűzése a rendszerre.
- iii) A Belváros bekapcsolása is szerepel a programban, a melegvizet Budáról tervezik átvezetni és pl. a Fővárosi Önkormányzat épületét is be kívánják kapcsolni a távfűtési rendszerbe.
- iv) A szeméttel kapcsolatosan nemhogy javulna, de romlik a helyzet. Télen éjszakánként a forgalom csillapodásával magasabb a légszennyezés, mint nappal, mert akkor intenzívebb a fűtés. Ez az önkormányzat szerint szociális kérdés és állami beavatkozást igényel ugyanúgy, mint a parlagfűmentesítés.

6) **Lukács András:**

- a) A Levegő Munkacsoport eddigi tapasztalatai mást mutatnak, mégpedig azt, hogy a szennyezés 70%-a olyan háztartásokból származik, akiknek nem jelentene nagy gondot a legális tüzelőanyag megvásárlása. A tudatlanság és a felelőtlenség a fő ok, továbbá az ellenőrzés és szankcionálás hiánya. Tehát javítani kell a hatóságok munkáját, továbbá jelentős felvilágosításra, szemléletformálásra és tájékoztatásra van szükség. A Levegő Munkacsoport folyamatosan végzi ezt a tevékenységet, de az erre fordítható forrásai nagyon szűkek. Lenne-e lehetősége a Fővárosi Önkormányzatnak egy szélesebb körű felvilágosító kampány megvalósítására.
- b) **Szeneczey Balázs** megígérte, megvizsgálja, van-e erre mód.
- c) A Levegő Munkacsoport júniusban véleményezte Budapest Környezeti Programját és konkrét javaslatokat tett² a programhoz, amire választ várunk.
- d) **Szeneczey Balázs** azt mondta, „megtesszük” (a válaszadást).
- e) A programban szereplő környezetvédelmi indikátorok nem tartalmaznak számszerű adatokat sem a kiinduló állapotokra, sem az elérendő állapotokra vonatkozóan .
- f) **Szeneczey Balázs** megígérte, megnézik, és ha tényleg így van, pótolják a hiányt.
- g) **Sigmond György** beszámolt arról, hogy a Távhő Cselekvési terv 2016 márciusában elkészült és azt a Fejlesztési Minisztérium Klímapolitikai Államtitkársága elfogadta, de nem küldte tovább tárcaközi egyeztetésre és jóváhagyásra, mert be akarta várni vele az Első Magyar Nemzeti Közműszolgáltatóval kapcsolatos döntést. A Távhő Cselekvési Tervről előbb-utóbb kormány határozat lesz, aminek melléklete a Fővárosi Távhő Cselekvési Tervnek.
- h) **Szeneczey Balázs** megjegyezte, hogy hasonló módon elkészült egy Égetési Stratégia, de nem került jóváhagyásra.
- i) **Sidó Szabolcs** csalódottan vette tudomásul, hogy egyes kerületek polgármesterei az avarégetés újbóli engedélyezését szorgalmazzák.
- j) **Szeneczey Balázs** megkérdezte mit csinálnak az avarral a közismerten környezetbarát Svájcban és Ausztriában.
- k) **Sigmond György** nemcsak Ausztriában és Svájcban, de Keszthelyen is ismer környezetbarát zöld hulladékégetőt, amiben égetés előtt fermentálják a zöld

² https://www.levego.hu/sites/default/files/kornyezeti_program_budapest_velemeney_2017junius.pdf

hulladékot és így már nem szennyez, amikor elégetik. Azt is megjegyezte, hogy egyedi hőtermelésnél csak jó minőségű biomasszát érdemes jó minőségű kazánban elégetni. A sokfelé reklámozott hőszivattyúk csak az alacsony hőmérsékletű fűtési rendszerekben hasznosíthatóak gazdaságosan.

Szeneczey Balázsnak el kellett mennie, de mi 11.45-ig folytattuk a megbeszélést.

- 7) **Mészáros Péter** helyi természetvédelemmel kapcsolatos kérdéseket tett fel:
- A nagytényi Duna-part helyi védelme megoldatlan. Néhány éve a Dél-Budai Logisztikai Park tervezése miatt elvetették a rendezési tervet, de most, hogy Csepelre költözött a logisztikai park, újra felmerül a rendezés szükségessége.
 - A Gyáli patak és az Irhás árok rendezése után szükség lenne a Hosszúréti patak rendezésére, különös tekintettel az elmaradt árvízvédelmi rendszer létesítésére, mert egy új 100 lakásos lakópark épül a patak felső vízgyűjtő területén.
 - Offenzív tudatosító kampányra lenne szükség a levegő tisztaságának védelmére.
- 8) **Sidó Szabolcs** beszámolt arról, hogy jelenleg koncepció-egyeztetés folyik a Hosszúréti patak szabályozásáról. Nehézséget jelent, hogy állami támogatásra nincs kilátás.
- 'Sigmond György** azt ajánlotta, hogy a törökbálinti lakópark melletti halastóhoz hasonlóan létesítsenek jövedelmet termelő, pihenési funkcióra használható víztározót.
 - Fleischer Tamás** azt javasolta, építsék cölöpökre a házakat.
 - Lukács András** berlini példára hivatkozva csapadékelvezetési csatornadíj kivetését javasolta a burkolattal fedett területekre.
 - Sidó Szabolcs** válaszában kifejtette, hogy a 2012-es rezsiköltség befagyasztása óta semmiféle csatornadíj vagy egyéb közműdíj emelésére nincs mód, aminek az a következménye, hogy nem csak közműfejlesztésre, de felújításra sincs fedezet. Az 50-100 évvel ezelőtt épült házak sajnos a mára már megemelkedett vízhozamú patak árterében vannak. Az új építéseknel a beruházók már figyelembe tudják venni az áradások hatásait.
- 9) **Bulla Miklós** hozzászólásában kijelentette:
- Az Országos Környezetvédelmi Tanács a Táv hő(fejlesztés) Cselekvési Tervet – mint a Nemzeti Energia Stratégia összes többi Cselekvési Tervének mellékletét – véleményezte, és föltételezte az OKT, hogy az Országgyűlés el is fogadta a véleményekkel, javaslatokkal korrigált, kiegészített Cselekvési Tervet; az „Égetési Stratégiát” valóban nem tárgyalta, mert nem kapta meg véleményezésre.
 - A települési csapadékvízgazdálkodás növekvő jelentőségű feladat (lesz), az éghajlatváltozás következtében különösen, egyrészt a várhatóan egyre gyakoribb és szélsőséges méretű csapadékok okozta hirtelen árvizek elvezetése miatt, másrészt a lokális, kistérségi vízkészlet-gazdálkodás, tehát a gyors lefolyás helyett a lehető legnagyobb mértékű víz visszatartás és többcélú hasznosítás elősegítése érdekében.
 - Sidó Szabolcs** beszámolt arról, hogy már ebben a szemléletben készül el év végére az új vízgazdálkodási koncepció, melynek fontos része a csapadékvíz elvezetése, visszatartása, amelynek megvalósításához majd forrásokat kell keresni
- 10) **Záray Gyula:** Érdekes véleményeket és javaslatokat hallott, de szkeptikus mi fog történni a tanácskozás után. Hogyan fog változni a főváros környezeti helyzete az

elkövetkező 2-3 évben?

Lukács András kijelentette, hogy sokszor meghallgatják Levegő Munkacsoport véleményét és esetenként történnek változások a javaslataink nyomán, illetve azoknak megfelelően.

A mai beszélgetésről is készül emlékeztető, amit körbeküldünk véleményezésre, majd elküldjük az önkormányzatnak, kérve, hogy a felmerült kérdésekre, javaslatokra írásban válaszoljanak. Az alkalmat megragadva még néhány kérdést tett fel:

- a) Elkészült-e Budapest digitális fakatasztere, vagy ez még mindig csak terv?
- b) **Radnóczy Péter:** Igen, készül, a főváros kezelésében lévő utak menti fákról a jövő év elejére el is készül. A Főkert kezelésében lévő parkokról is készül, de ez lassabban halad. Valamikor a lakosság számára is hozzáférhető lesz, de ennek időpontját még nem lehet megbecsülni.
- c) A közelmúltban egy fővárosi klímapolitikai rendezvényen szétosztottak egy részletes útmutatót a zöld tetők és zöld falak létesítésére. Ezt sehol nem találja az interneten. A Levegő Munkacsoport szívesen népszerűsítene. Milyen lehetőség van erre?
- d) **Sidó Szabolcs és Radnóczy Péter** felhívta a figyelmet, hogy a főváros csak a tulajdonában lévő épületek zöldítésében kompetens, másoknak csak ajánlásokat adhat. Megígérték, hogy utánanéznek és nyilvánosan hozzáférhetővé teszik az anyagot az önkormányzat honlapján.
- e) **Sigmond György** javasolta, hogy a fakataszterhez hasonlóan fűtési kataszter is készüljön, aminek alapján tervezni lehetne, hol a leghatékonyabb a távfűtésre való átállás. Különös tekintettel a fűtés okozta PM2,5 szennyeződésre, ami a PM10-nél is jóval magasabb arányú.
- f) **Sidó Szabolcs** beszámolt arról, hogy készül egy kéménykataszter, ami a Kéményseprőipari Vállalat problémái miatt akadozik. **Sigmond György** nem csak a kéményekre, hanem az összes tüzelőberendezésre kiterjedő katasztert szeretne készíttetni.

Az emlékeztetőt készítette: Dr. Bulkai Dénes